

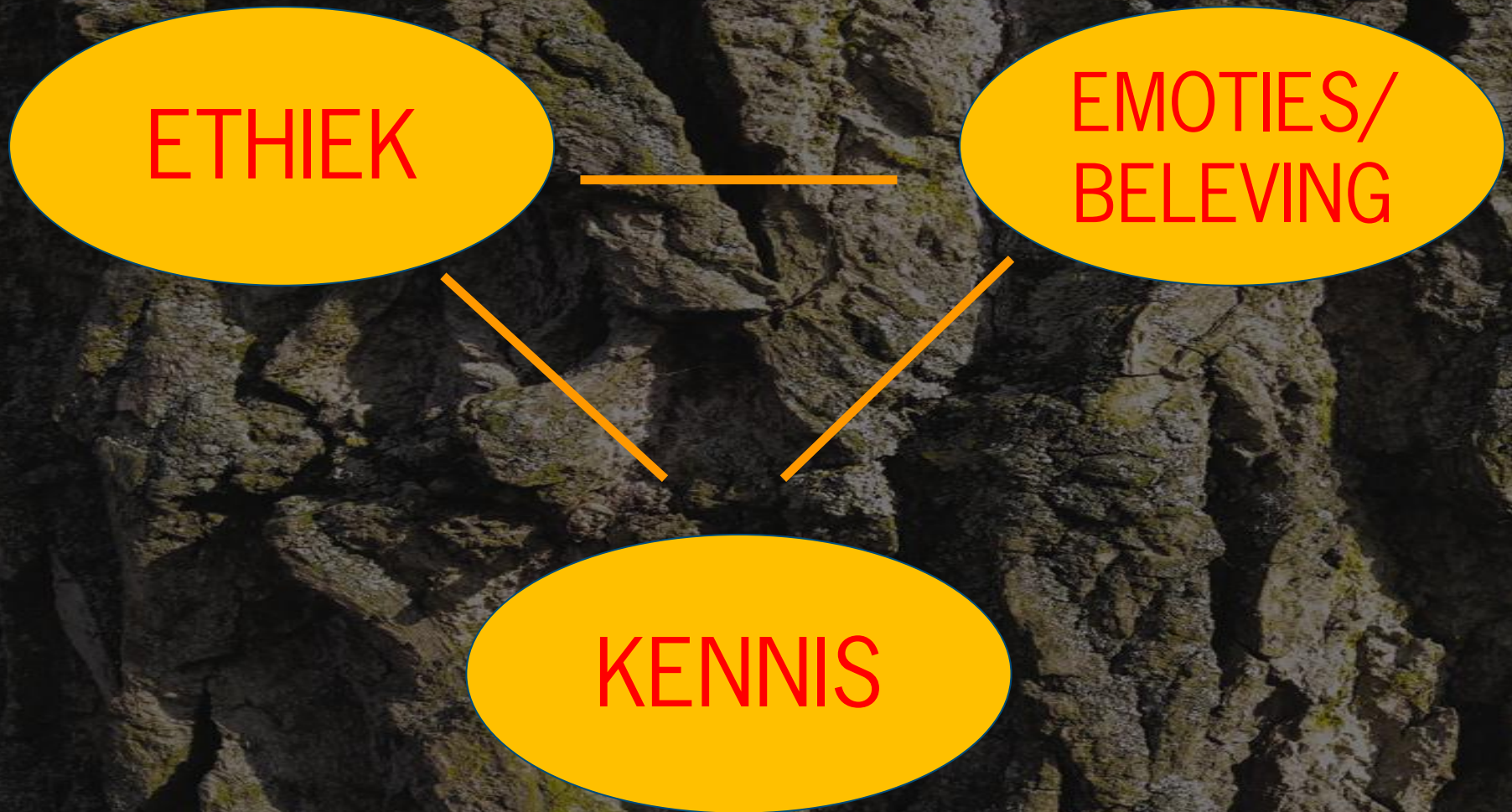
Dieren doden; dode dieren: Emoties rondom dieren.

Lezing verenigingsraad Natuurmonumenten, 11-02-2012

Arjen Buijs

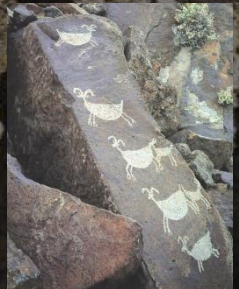
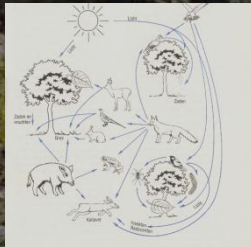
Wageningen Universiteit / Alterra

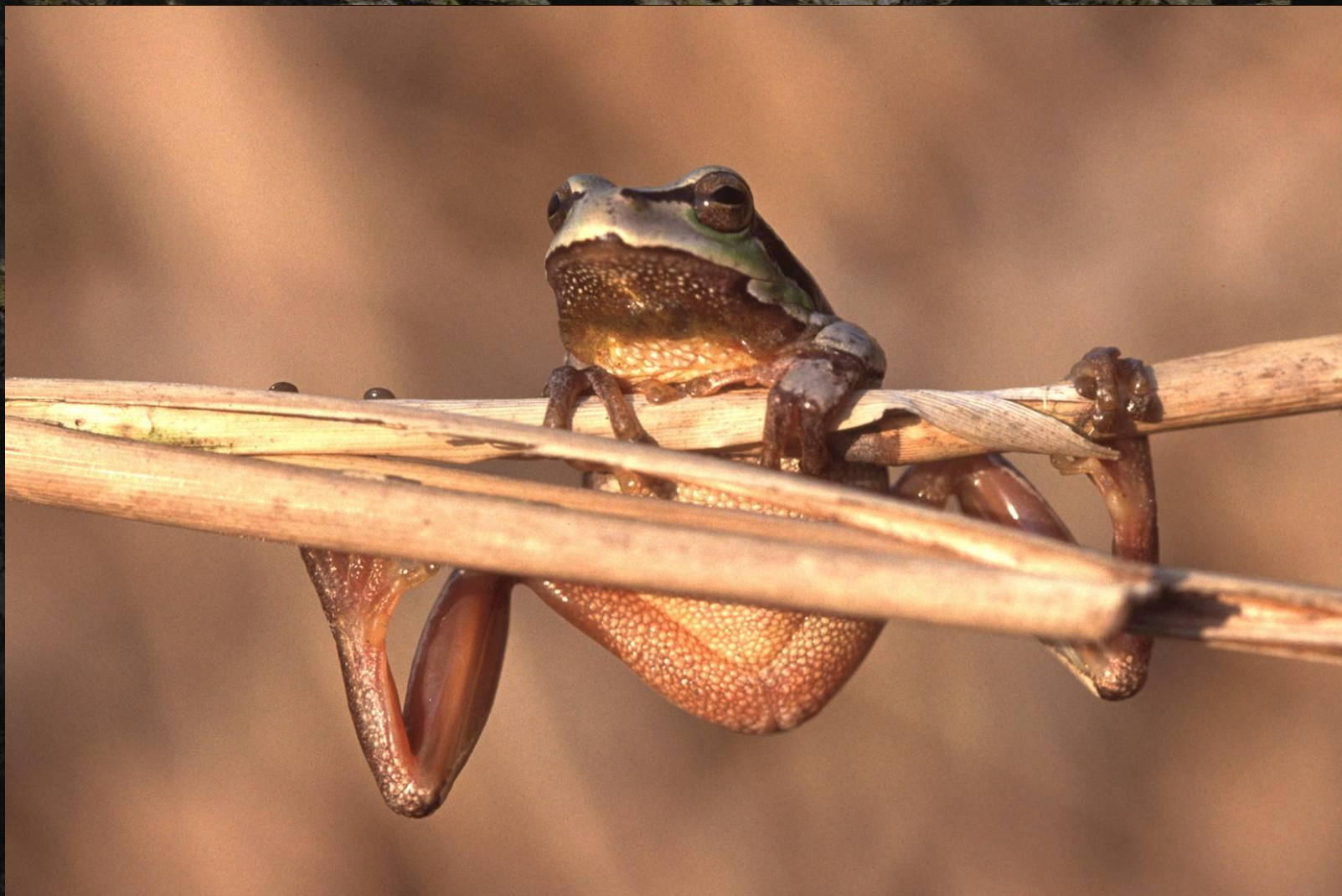
Drie peilers van natuurbeheer

(oa Keulartz et al 2000)

1)

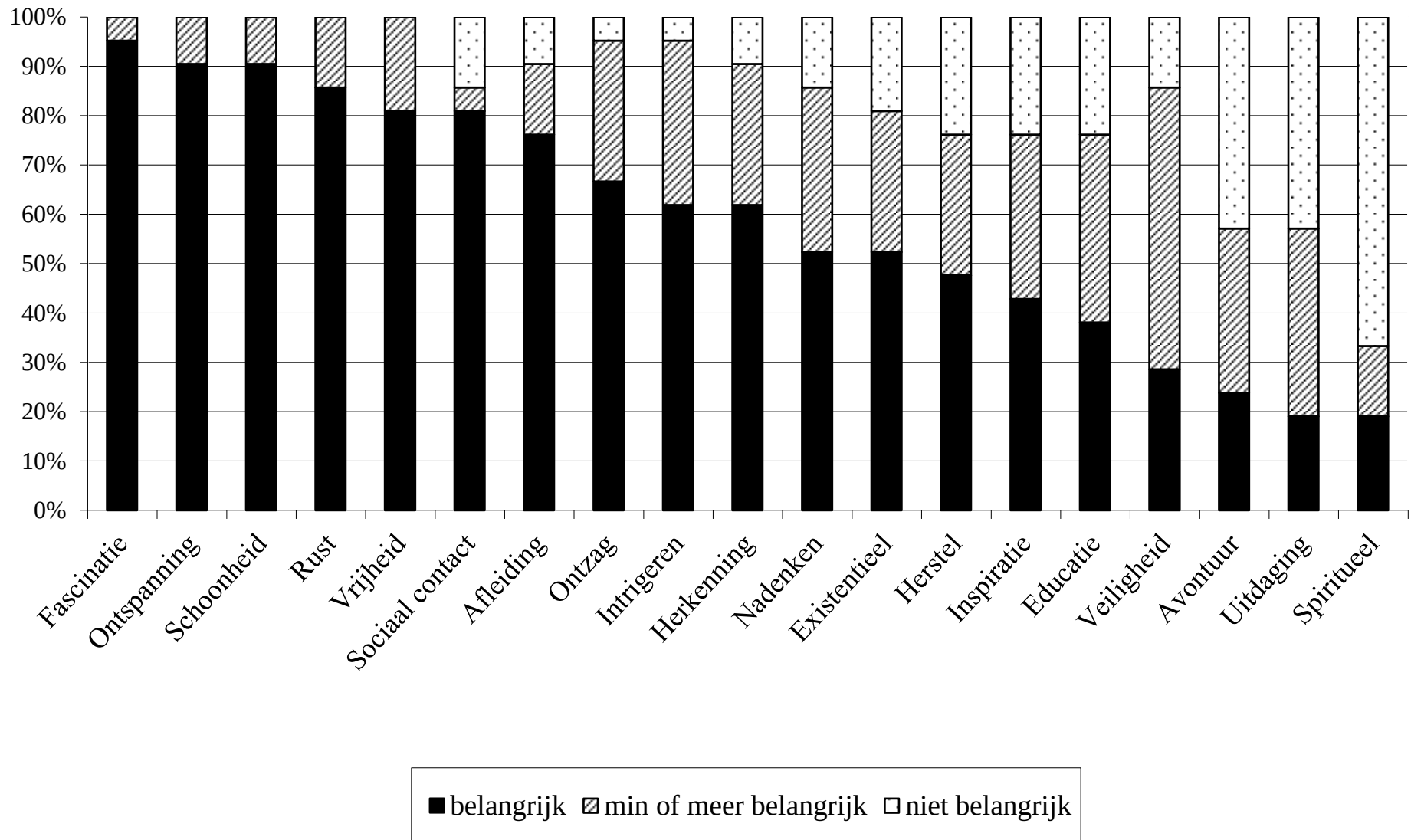

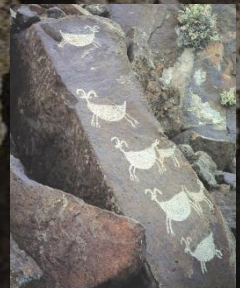
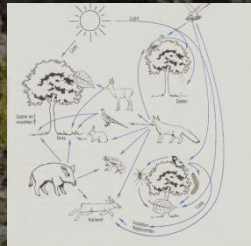

Welke ervaringen in de natuur?

Emoties & Inconsistentie

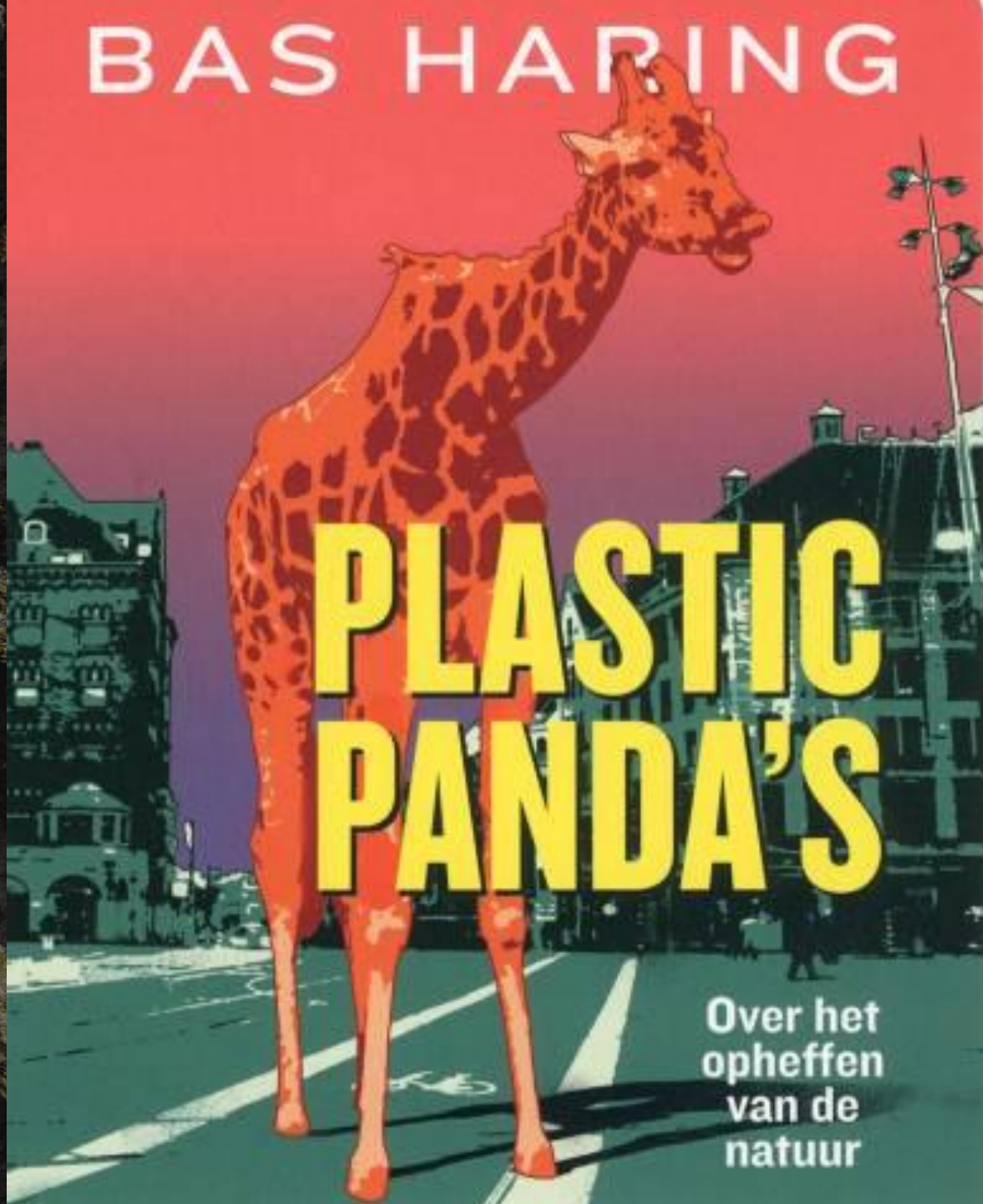
KENNIS $\leftrightarrow$ EMOTIES

BAS HARING

PLASTIC
PANDA'S

Over het
opheffen
van de
natuur

Emoties in natuurbeheer

ZO?

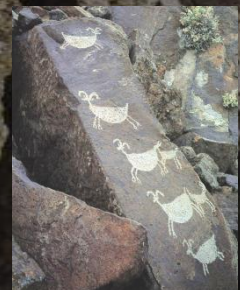
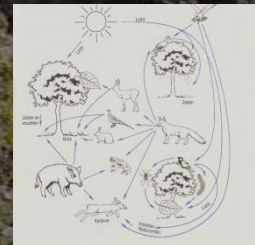
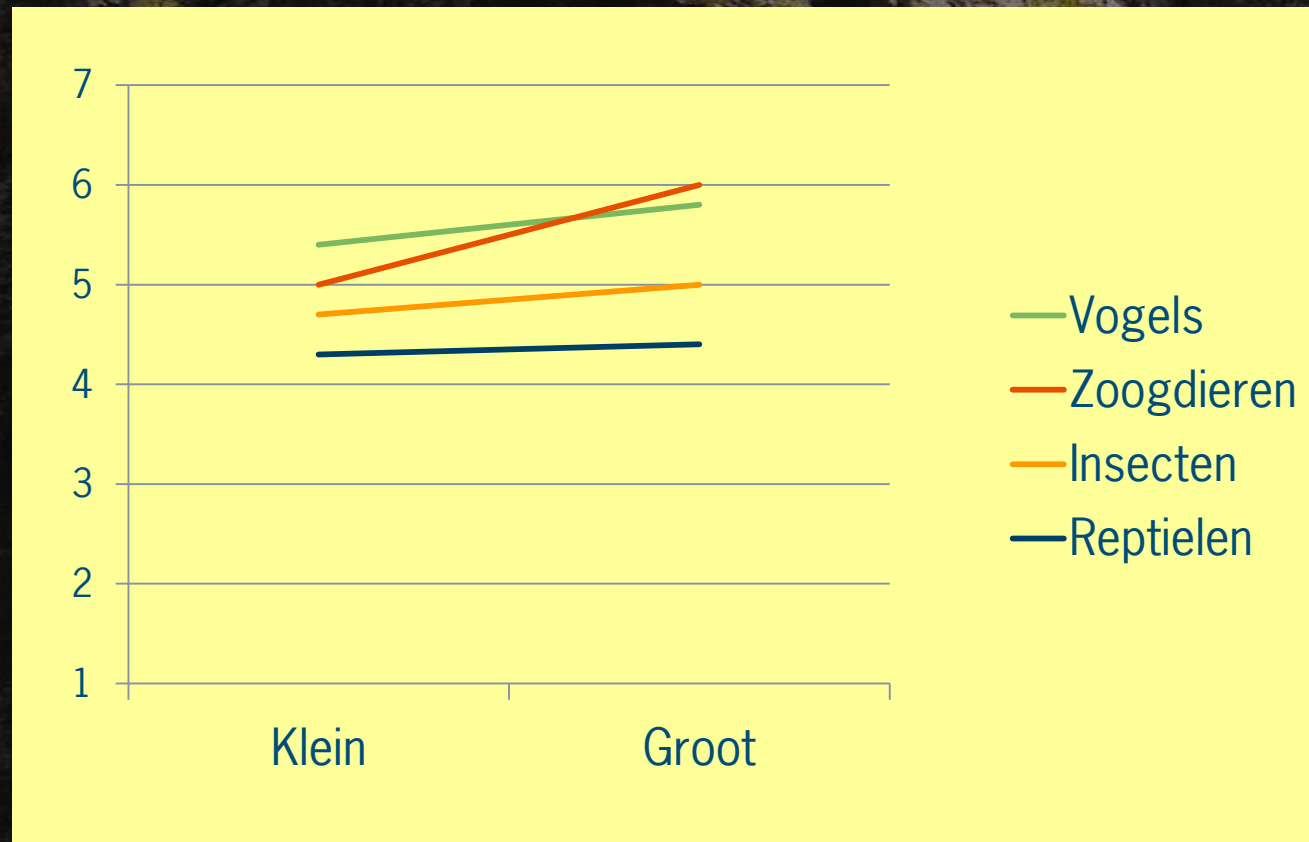
OF ZO?

Emoties als startpunt voor natuurbeheer (v Koppen, 2002)

- Moderne natuurwaardering gebaseerd op Romantiek: Kritiek rationalisering, herwaardering emoties
- Schoonheid altijd argument geweest (Ontstaan NM en Naardermeer)
- Voor 1940: *Natuurschoon*. (Natuurschoonwet 1928): Visuele waarde, kenmerkendheid, “merkwaardige” eigenschappen
- Na 1940: Erosie esthetisch argument, opkomst natuurwetenschappelijk belang, ethische waarden, life support
- Na 1980: Technocratisering en Europeanisering: EHS, BD
- Na 2000: Opkomst beleving: herwaardering natuurschoon (emotie)?

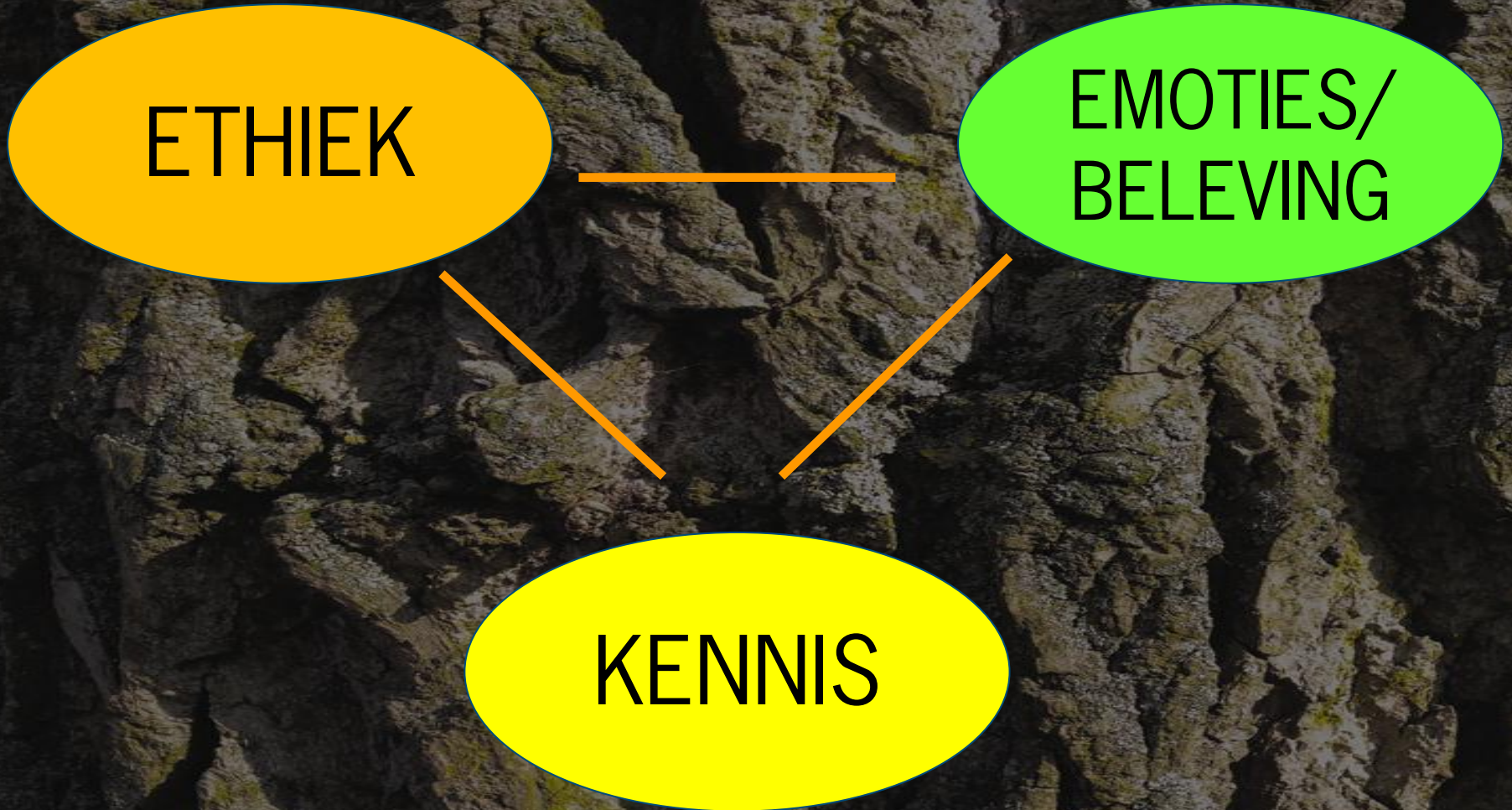
Belang soortenbescherming NM (Knegtering 2002)

ETHIEK

EMOTIES/
BELEVING

KENNIS

Drie peilers van natuurbeheer: normatief of pragmatisch

Deskundigen

Ecologische
Kennis

waarden

Beleving

Burgers

Kennis

Waarden

Beleving

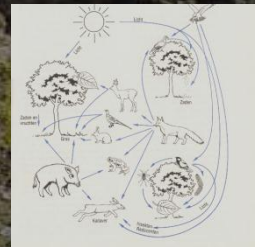
2) Emoties rondom dieren

Emoties en dieren

Helpt “bijzondere gebeurtenissen” met dieren:

- Tussen dieren zijn,
 - natuurlijk gedrag,
 - jonge dieren
- (Farber & Hall, 2007)

Diepste natuurervaringen vaak dier-gerelateerd

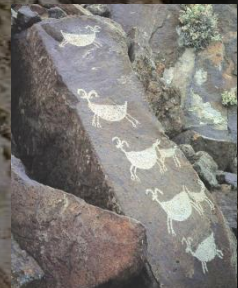
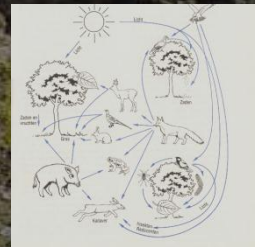
Vaak heftige reacties (+/-)

Hoe en waarom reageert de mens op dieren? (psychologie)

(Jacobs, 2009)

1. Aangeboren allertheid voor biologische beweging
2. Overerfde programmering om emotioneel op sommige dieren te reageren (eten/gegeten worden)
3. Mentale dispositie om emotioneel te reageren gebaseerd op conditionering
4. De neiging emotioneel te reageren op emotionele expressies van dieren
5. Aangeleerde kennis beïnvloed hoe we een directe lichamelijke reactie op dieren interpreteren in een bewuste gewaarwording
6. Aangeleerde kennis kan een emotionele reactie triggeren

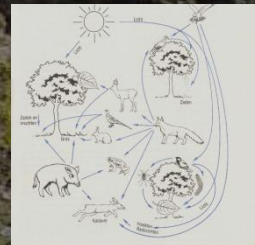

Beschrijvingen van emoties (Curtin, 2009)

“Het zien van een mooie vogel is een moment van schoonheid, van inzicht, van inspiratie en verhefiing. Het doet je bibberen van ontzag. En dan is het plotseling voorbij!”

“Er zijn geen woorden voor om te beschrijven hoe die walvissen zijn. Het is gewoon een gevoel dat je dan hebt... Een gevoel van totaal geluk en een positieve flow. Ze doen gewoon wat natuurlijk is voor hen, maar voor ons toeschouwers is het zo’n extreme en intense ervaring.”

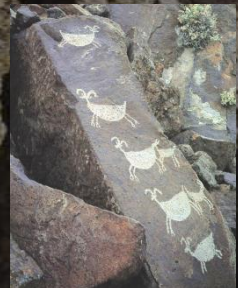
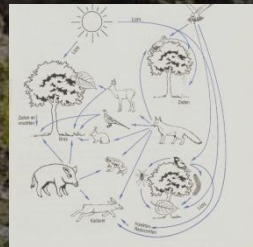
“Het geeft een kick om je te realiseren hoe vogels zijn gemaakt, hoe hun veren in elkaar zitten, de subtiliteiten van hun kleuren. Ik voel een en al verwondering en bewondering voor ze. Ook omdat ze kunnen vliegen. Als je zo’n vogel ziet denk je: wat een ongelooflijk ontwerp dat ze zo goed kunnen vliegen”

Soorten emoties (1) (Curtin, 2009)

Primaire emoties:

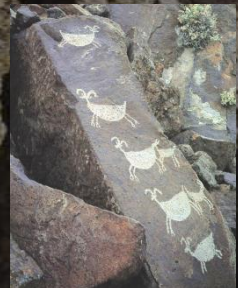
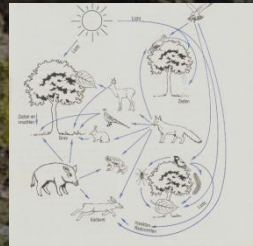
- Verwondering & fascinatie
 - Piek-ervaring: “moment van opperste geluk en vervulling” (Maslow)
- Schoonheid
- Verrassing
- Spirituele ervaring
 - Stille intuïtie: eenheid met natuur (Chawla, Irene)
- Angst, afschuw

Soorten emoties (2)

Secundair:

- Zintuiglijke bewustwording
- Afstand nemen van dagelijkse routines
- Ervaring van zelf en tijd verdwijnt
- Ervaring van “flow”: Bewustzijn van ego valt weg en daardoor alle aandacht naar eigen kunde en creativiteit (Csikszentmihalyi)

Rijk van Nijmegen
Groesbeekse Bos

Informatie op www.staatsbosbeheer.nl

Vrijwonen
of wonen in de natuur

Mijn leefgebied is vernield
door
Staatsbosbeheer en
Natuurmonumenten

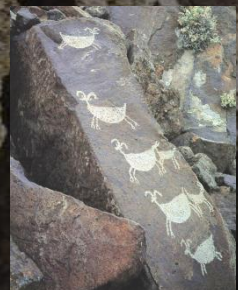
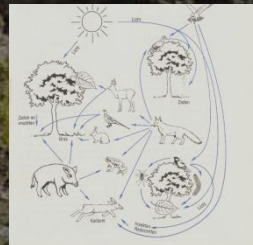
Waar moet ik nu wonen?
Paulus de Boskabouter

Red de natuur, red ons bos

3) De rol van emoties in conflicten rondom dieren

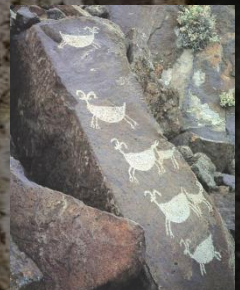
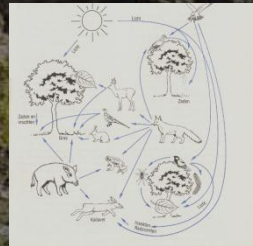
Rol van emoties

1. Inhoudelijk verschil van mening
2. Emoties beïnvloeden informatieverwerking
3. Emoties motiveren tot handelen
4. Emoties bevorderen escalatie

1) Inhoudelijk verschil van mening

- Afweging ethische – emotionele argumenten (incl schoonheid)
- Persoonlijk betrokkenheid bij dieren (&plekken)
- Persoonlijke voorkeuren bepaalde dieren

2) Emoties beïnvloeden beslissingen

1) Weinig emotionele betrokkenheid

Cold cognition / Heuristische informatieverwerking:
geen nieuwe info / gewoonte / simpele clues.

2) Matige/hoge emotionele betrokkenheid

Hot cognition / systematische verwerking:
Afwegen nieuwe informatie

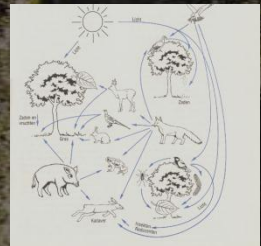
3) Zeer hoge emotionele betrokkenheid

Motivated reasoning:

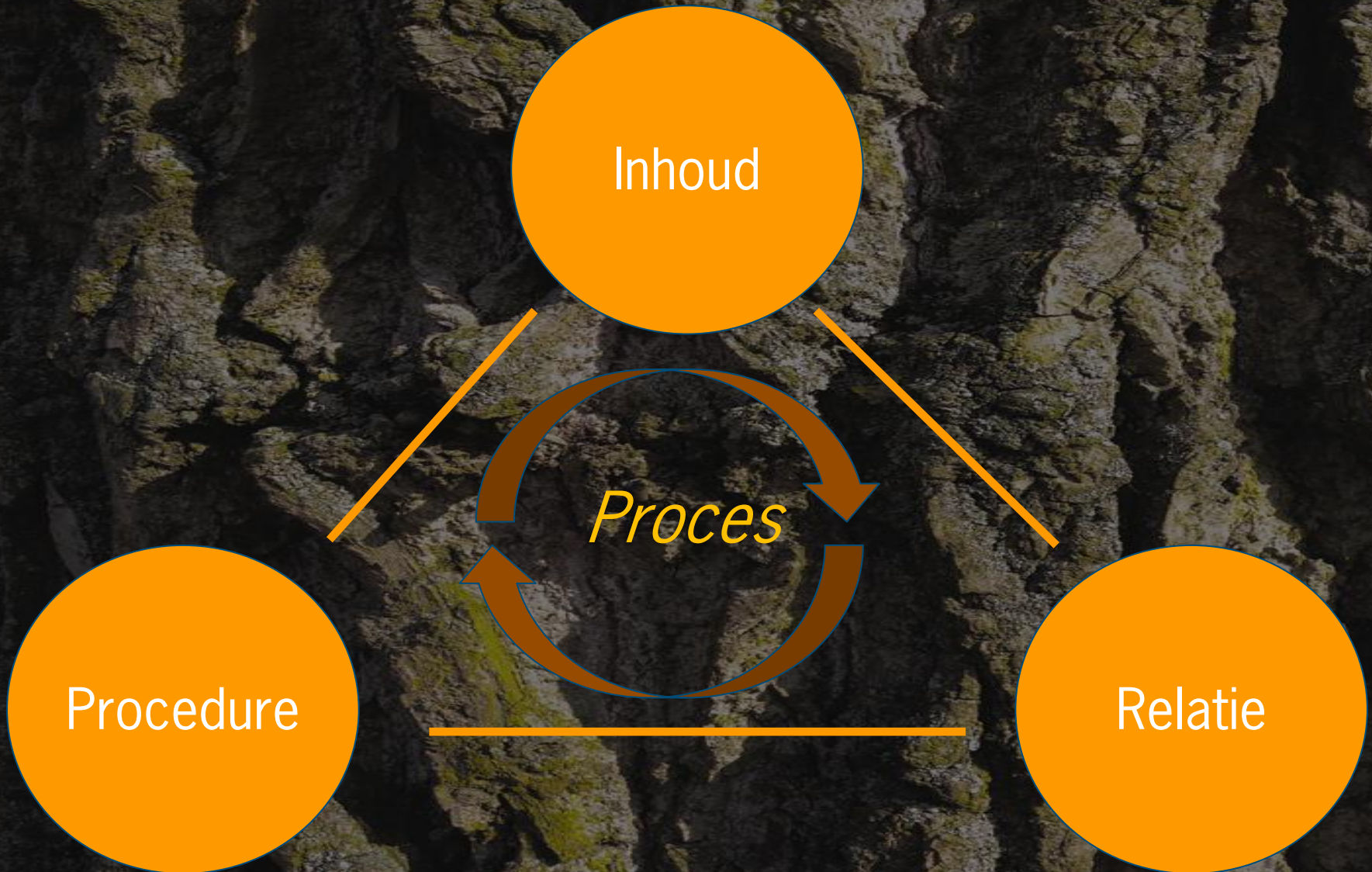
Informatie verzamelen en verwerking ter ondersteuning van standpunt,
ongewelvallige info (of bron) onbetrouwbaar

3) Emoties motiveren individuen tot handelen

- Sociale bewegingen
 - Natuurmonumenten!
 - Protestgroepen
- Beter leden werven als onderwerp emotioneel raakt (NM, WNF!)
- Bron van energie (adrenaline!)
- Boosheid en angst stimuleren in actie komen

4) Emoties bevorderen escalatie

Vragen en discussie

- Emoties in reclamespotjes en bladen, maar niet in beheer?
- Ethiek en emoties?
- Weinig protest gemobiliseerd tegen nieuw beleid. Gebrek aan emotionele betrokkenheid? Natuurbeleid teveel geïnstitutionaliseerd en technocratisch?
- Etc

